

11. Ordningen med patientråd og patientmøder

11.1. Gældende ret og psykiatrilovsundersøgelsen

Efter psykiatrilovens § 30 skal der på hvert enkelt psykiatrisk sygehus eller afdeling oprettes patientråd eller afholdes patientmøder efter regler, som fastsættes af sundhedsministeren. Formålet med denne bestemmelse er at give patienterne mulighed for at øve indflydelse på egne forhold. Patientråd og afholdelse af patientmøder kan således have betydning for patienternes følelse af eget værd og for personalets holdning til patienterne. Patienternes medindflydelse kan endvidere ses som en kontrolforanstaltning, der kan medvirke til at forebygge eventuelt misbrug, jf. herved betænkning nr. 1068/86 s. 407-417 og s. 423-426 og betænkning nr. 1109/87 s. 28 og s. 94-95.

De nærmere regler om patientråd og patientmøder er fastsat i Sundhedsministeriets bekendtgørelse nr. 708 af 20. november 1989 om patientråd og patientmøder på psykiatriske sygehuse og afdelinger. Efter bekendtgørelsens § 1, stk. 2, skal amtsrådet beslutte, hvorvidt der på det enkelte psykiatriske sygehus eller afdeling skal oprettes patientråd eller afholdes patientmøder. Som grundlag for denne beslutning skal antallet af patienter på sygehuset eller afdelingen samt patienternes mulighed i øvrigt for at øve indflydelse og medbestemmelse på egne forhold indgå, jf. § 1, stk. 3.

Det påhviler endvidere amtsrådet at udfærdige nærmere retningslinier for oprettelse af patientråd og afholdelse af patientmøder, herunder om antallet af medlemmer i de nævnte organer samt disses virksomhed, jf. § 1, stk. 4. Desuden skal amtsrådet skabe det fornødne grundlag for, at patientråd kan oprettes, eller patientmøder kan afholdes, herunder sikre den fornødne vejledning og assistance, jf. § 2.

Om *patientråd* er det i øvrigt fastsat, at rådet vælges af og blandt patienterne, og at medlemskab af rådet ophører, når det pågældende medlem udskrives eller af andre grunde forlader sygehuset. Endvidere skal patientrådet holde møde jævnligt, dog mindst én gang i kvartalet, jf. § 4. Desuden er oprettelse af patientråd ikke til hinder for afholdelse af patientmøder, jf. § 7.

Patientrådet har ikke kompetence til at behandle spørgsmål, der vedrører enkeltpersoners forhold, jf. § 6. Efter § 5 skal en række spørgsmål af generel betydning for patienterne forelægges patientrådet til udtalelse, inden der træffes beslutning. Således skal rådet høres over retningslinier for det almindelige omsorgsarbejde, meningsfyldt beskæftigelse og husorden på de enkelte afdelinger samt tildeling og administration af de midler, der afsættes til patienternes beklædning, fritidsbefordring og aktiviteter som

f.eks. sport m.v. og uddannelse m.v. Rådet skal også høres over planer og funktionsbeskrivelser for de bygningsmæssige forhold, større ændringer i disse samt større inventaranskaffelser.

Efter § 8 skal der afholdes *patientmøder*, hvis det er besluttet ikke at oprette patientråd, jf. § 1, stk. 2. De ovennævnte regler om patientråd gælder også for patientmøder med de ændringer, forholdene tilsiger, jf. § 8, stk. 2. Det antages bl.a. at indebære, at patientmøder kan afholdes hyppigere end patientråd, og at deltagelse i patientmøder ikke nødvendigvis afhænger af, om den pågældende er valgt, men efter omstændighederne kan omfatte alle, der er indlagt på vedkommende psykiatriske afdeling. På patientmøder kan i øvrigt alle anliggender vedrørende sygehuset eller afdelingen drøftes, bortset fra spørgsmål, der vedrører enkeltpersoners forhold, jf. § 9.

I psykiatrilovsundersøgelsen anføres det, at ordningen med patientråd og patientmøder ikke fungerer hensigtsmæssigt, jf. afsnit 3.5. ovenfor. Det nævnes i den forbindelse, at ordningen er af vekslende kvalitet og især ikke synes at fungere på de akutte lukkede afdelinger, hvor der anvendes mest tvang.

11.2. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet finder, at det må tillægges væsentlig betydning, at patienterne har mulighed for at øve indflydelse på egne forhold. Imidlertid tyder erfaringerne på, at den nugældende ordning med patientråd og patientmøder ikke fungerer efter hensigten. En mulig forklaring på dette forhold kan være, at de patienter, der er indlagt gennem længere tid, og som kunne drage nytte af ordningen, ofte på grund af deres sygdom har vanskeligt ved at deltage i arbejdet. En anden forklaring kunne være, at den største del af patientgruppen i dag udskrives så hurtigt fra de psykiatriske afdelinger, at det er vanskeligt at få ordningen til at fungere kontinuerligt.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at det kan overvejes at ophæve de nugældende bestemmelser om patientråd og patientmøder. Justitsministeriet finder dog også, at der fortsat bør sikres patienternes mulighed for at øve indflydelse på egne forhold, idet dette må antages at have betydning for, hvordan opholdet på en psykiatrisk afdeling opleves, og dermed også for behovet for tvangsanvendelse.

Justitsministeriet foreslår derfor, at psykiatrilovens § 30 i stedet affattes således, at sundhedsministeren kan fastsætte regler om patientindflydelse på psykiatriske afdelinger, jf. lovforslagets § 1, nr. 12. Formålet med en sådan bestemmelse er at give mulighed for administrativt at fastsætte nærmere regler om patientindflydelse. Med udtrykket »patientindflydelse« sigtes i den forbindelse til patientinddra-